

BARNAS EGET SJAKKBLAD

FØRSTERADEN

Bli med på turnering

Prøv deg i en sjakkturnering! De fleste turneringer passer for både nybegynnere og drevne spillere. Turneringene merket med BGP/UGP er en del av Barnas Grand Prix-serien, som du kan lese mer om på bgp.barnesjakk.no. Kalenderen oppdateres på www.sjakk.no.

MAI

20. Follosjakken BGP V

Info: Torbjørn Brenden, skisjakk@gmail.com

21. Smeaheia Masterclass BPG / UGP mai 2017

Info: Roar Nærheim, post@smeaheiasjakk.no

30. Maiturnering på Kristiansund Sjakklubb

Info: Roger Hojem, roger.hojem@hotmail.no

JUNI

3.-4. Ungdomslandslagsamling

Info: <http://www.sjakkevent.no>

10. Fru Inger BGP

Info: Trondheim Sjakklubb Ungdom

11. Altibox Norway Chess BGP

Info: Erlend Stangeland, erlendsta@hesbynett.no

11. First (second) Saturday Juni

Info: Jørund Greibrokk, jorund.greibrokk@uit.no

17. Juniturnering på Kristiansund Sjakklubb

Info: Roger Hojem, roger.hojem@hotmail.no

30. Dragulf eye q BGP juni 2017

Info: Olga Dolzhykova, olga@stormester.no

30. Sommersjakktreffet BGP 2017

Info: Erlend Bakken Kyrkjebø, e.kyrkjeboe@gmail.com

Førsteraden

#2/2017

Et medlemsblad for Ungdommens Sjakklubb.
www.sjakk.no

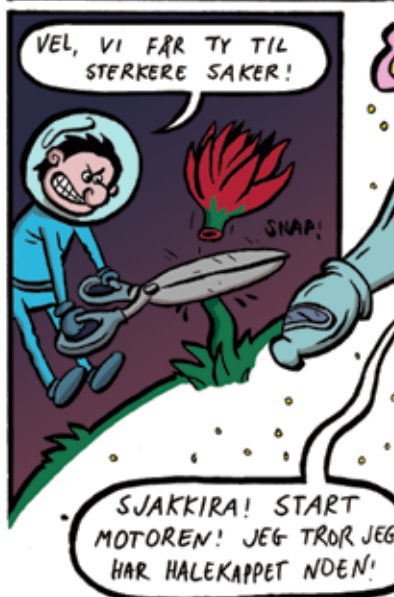
Adresse:

USF, Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo
e-post: forsteraden@gmail.com

Redaktør: Torbjørn Ringdal Hansen.
Redaksjon: Yonne Tangelder.
Illustrasjoner og forside: Flu Hartberg.
Trykk: Gunnarshaug AS.

Bilder og tekst av redaksjonen der ikke annet er oppgitt.

REMI OG SJAKKIRA

To gull i nordisk mesterskap for jenter

De norske jentene imponerte stort under Nordisk mesterskap for jenter i Stockholm i Sverige. Med to gull, en sølv og en bronse hadde Norge et supert mesterskap.

I klassen for spillere opptil 16 år, gikk Ingrid Skaslien helt til topps. Ingrid spiller for Vålerenga, og i nordisk vant hun tre partier og spilte to remis. Det holdt til en klar førsteplass, et halvt poeng foran to andre spillere. En av disse var Thyra Kvendseth, som også kan si seg strålende fornøyd med en tredjeplass.

Det ble norsk seier også i klassen for spillere opptil 13 år. Live J. Skigelstad kom nemlig et lite hav foran neste spiller. På de fem rundene avga hun kun én remis, og dermed sørget Stavanger-spilleren for Norges andre gullmedalje. I samme klasse gjorde også Linnea Tryggestad et godt mesterskap, men til slutt havnet hun rett utenfor pallen på en fjerdeplass.

I klassen opp til 20 år kom Ingrid Greibrokk på en sterk andreplass. Det var vanskelig

å stoppe danske Ellen Kakulidis, som vant alle sine partier. Sara Næss kom på femteplass i den tøffe klassen.

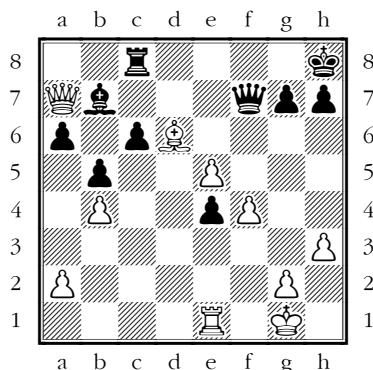
Alle de norske medaljevinnerne kan kunsten å angripe. Vi tar en titt på noen spesielt fine trekk.

Ingrids Skasliens avledningsoffer

Avledningsofre bruker man når man skal lure bort en brikke som har en viktig forsvarspågave.

♔ Ingrid Skaslien

♚ Thyra Kvendseth

Dronningen på f7 passer på løperen på b7. Ser du hvordan Ingrid lurte den bort fra forsvaret?

38.e6! Det er ikke lenger mulig for svart å redde løperen. **39...♚xe6 39.♔xb7** Hvit mistet en bonde, men vant en løper. Det var nok til at Ingrid etter hvert vant sluttspillet. **1-0**

Ingrid Greibrokk's gaffel

En gaffel betyr det samme som en dobbelttrussel. Når man truer to brikker på en gang er det fort gjort for motstanderen å miste en av de.

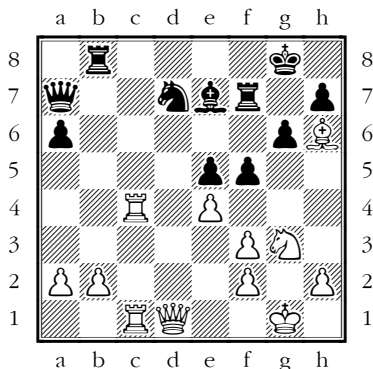

Foto: Lars OA Hedlund

Ingrid Skaslien gikk til topps i klassen opptil 16 år

♔ Ingrid Griebrokk

♚ Stina Johansson

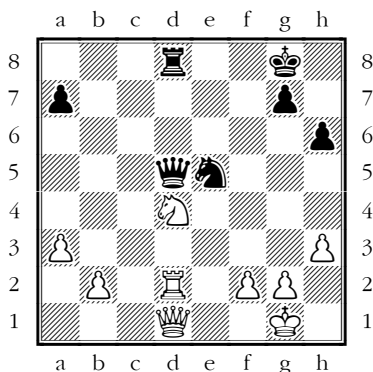
27. ♖c7! Truer både dronningen og springeren. Etter **27... ♜b7** **28. ♚xd7** hadde hvit vunnet en offiser. Det tok ikke lang tid før svart ble matt. **1-0**

Thyrs spidder

Om motstanderen har flere sterke brikker på én og samme linje kan det være mulighet for en spidder. Det fine med en spidder, er at etter den første brikken flytter seg, vinner man isteden som står bak.

♔ Thyra Kvendseth

♚ Elsa Wass

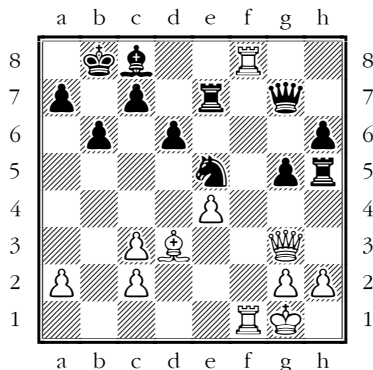
Ser du at svarts dronning og tårn står på samme linje? Thyra spilte derfor **33. ♖b3!** Plutselig taper svart en brikke, og det var mer enn nok for at Thyra skulle vinne partiet. **1-0**

Lives binding

Problemet med en bundet brikke er at den ikke kan flytte på seg. Dette kan være dumt i seg selv, for brikker har jo stort sett lyst til å bevege seg.

♔ Live Skigelstrand

♚ Sara-Olivia Sippola

Løperen på c8 er bundet. Ser du det lure trekket til Live? Hun spilte **28. ♕a6!** som truer å slå den svarte løperen med tårnet og si sjakk matt. Svart fant ikke noe forsvar og ga opp! **1-0**

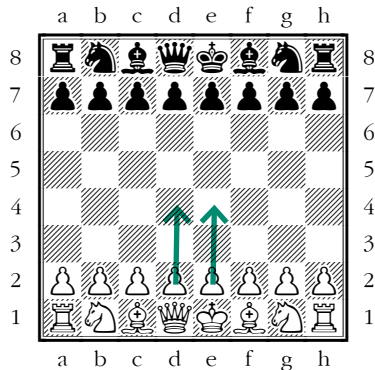

Foto: Lars OA Hedlund

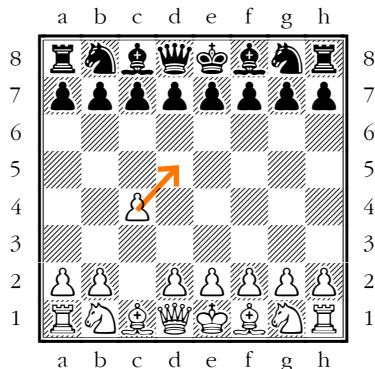
Live J. Skigelstrand ble Nordisk mester i klassen opptil 13 år

Engelsk åpning

De fleste pleier å starte spillet med en av sentrumsbøndene.

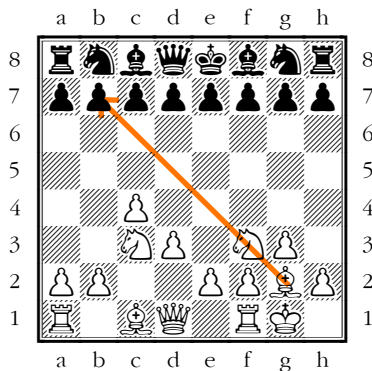

Begge disse trekkene er veldig lure, men det finnes flere smarte trekk. Et av disse er **1.c4**

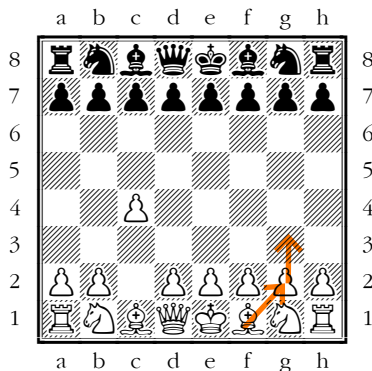
Dette er kjent som Engelsk åpning. Poenget med trekket er at den hvite bonden er med å kjempe om sentrum.

De som spiller Engelsk pleier som regel å vente med å sette noen bønder i sentrum. De ser selvfølgelig på hva svart gjør, men om de får lov til å utvikle brikkene slik de vil, får de ofte en stilling som ser omtrent slik ut:

Engelsk-spillerne er ofte veldig fornøyd med løperen de har på g2. Den står veldig fint der den peker nedover mot svarts stilling.

Etter hvits første trekk har svart mange muligheter.

Svart kan neste gjøre hva som helst, men det skal veldig mye til for å stoppe deg fra å utvikle løperen din dit du vil.

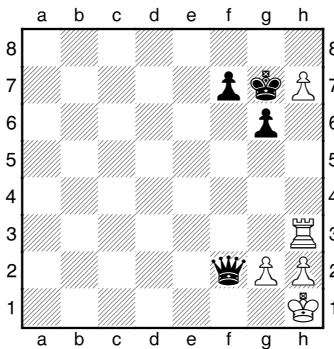
Du vil antagelig ikke få til alt du ønsker deg og selvfølgelig har også svart gjort noen trekk. Men kanskje du skal prøve denne åpningen en gang. Kanskje du vil like det!

Oppgaver

Det lønner seg nesten alltid å forvandle bonden til en dronning, men noen ganger må man tenke litt annerledes. Klarer du å se hva hvit bør forvandle til i disse stillingene? I de fire oppgavene skal du til sammen forvandle til en løper, en springer, et tårn og en dronning.

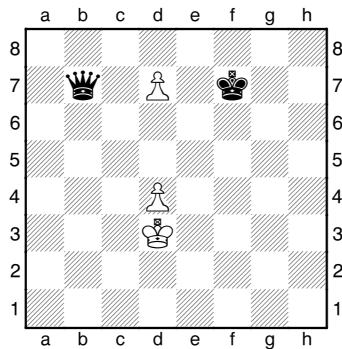

Oppgave 1

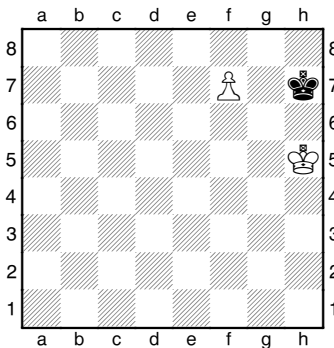
Hvit trekker og vinner!

Oppgave 2

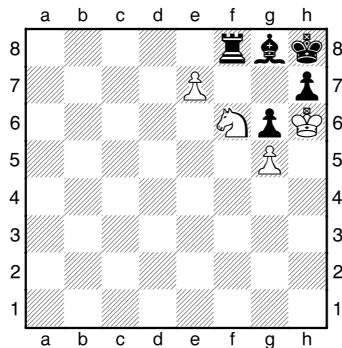
Hvit trekker og vinner!

Oppgave 3

Hvit trekker og vinner!

Oppgave 4

Hvit trekker og vinner!

Norgesmesterskapet for skolelag

De beste skolelagene i Norge braket sammen på Holmenkollen i Oslo i slutten av april. Til slutt var det Søråshøgda barneskole fra Bergen og Langnes ungdomsskole fra Tromsø som ble Norgesmestere.

Lagsjakk er kanskje den aller morsomste formen for sjakk. Det blir ekstra spennende å sitte ved siden av lagkameratene og håpe det går bra med dem. Kanskje man er vant til å konkurrere mot hverandre på skolen eller i klubben, men når man spiller på lag heier man hverandre frem!

Dette er første gang på 60 år at et lag fra Tromsø vinner Norgesmesterskapet for skolelag!

Mesterskapet, som ble arrangert av Schakklubben av 1911 i slutten av april, samlet 7 ungdomsskolelag og 24 lag i barneskoleklassen. Her var det samlet mange gode sjakkspillere på ett sted!

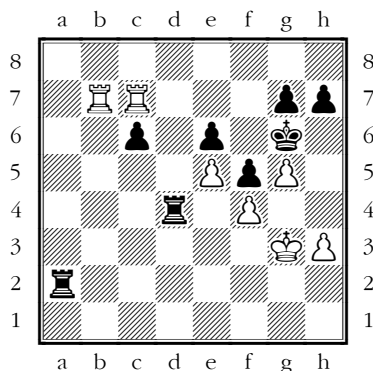
I år som i fjor gikk Søråshøgda til topps. På laget spilte Afras Mansoor, Liam Jansson Rønnestad, Ariza Hina og Jonas

Bringsvor Nilsen. Dette kanonsterke laget spilte en uavgjort match, men vant resten av oppgjørene.

I ungdomsskolen vant Langnes alle sine lagmatcher. På dette laget spilte Mads Vestby-Ellingsen, Gunnar Lund, Harald Christian Vestjord, Benjamin Halvorsen og Isak Bakli Aglen. Dette er første gang på 60 år at et lag fra Tromsø vinner Norgesmesterskapet for skolelag.

I tredje runde vant Afras Mansoor på Søråshøgda et viktig parti.

♔ Shazil Shehzad
♚ Afras Mansoor

Barneskoleklassen

1. Søråshøgda skole
Hordaland	Afras Mansoor, Liam Jansson Rønnestad, Ariza Hina og Jonas Bringsvor Nilsen
2. Lura skole
Rogaland	Shazil Shehzad, David Nesse, Alisha Shehzad og Lukas Haarr Ris
3. Voksen skole
Oslo	Noam Aviv Vitenberg, Linnea Larre, Anders Erikstad og Elias Aschim
4. Refstad skole; 5. Haukås skole; 6. Røtnes skole; 7. Kringsjå skole 1; 8. Korsvoll skole; 9. Kjelsås skole 1; 10. Munkerud skole; 11. Jong skole 1; 12. Sørli skole; 13. Hallermoen skole; 14. Hennunmarka skole; 15. Nøkle vann skole; 16. Greveløkk Mix; 17. Sydslogen skole; 18. Kjelsås skole 2; 19. Reier skole Løper; 20. Jong skole 2; 21. Kringsjå skole 2; 22. Vestfossen skole; 23. Aurdalslia skole; 24. Reier skole Springer.

Ungdomsskoleklassen

1. Langnes 1
Troms

Mads Vestby-Ellingsen, Gunnar Lund, Harald Christian Vestjord, Benjamin Halvorsen og Isak Bakli Aglen

2. Nordberg skole
Oslo

Aleksander Lindbøl, Even Elias Yuan Hem, Gaute Bergan, Richard Birkeland Tøndel og Olav Førde Nymo

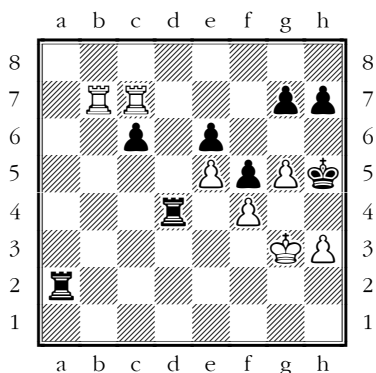
3. Grevlingen 1
Akershus

Ethan Dias, David Crosby, Trym Østensvig, Victoria Anstensen og Magnus Andressen

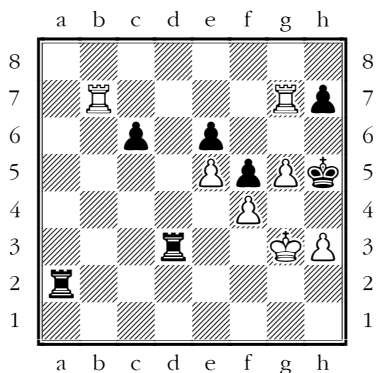
4. Mølladammen skole; 5. Gystadmarka U-skole; 6. Hedemarken Friskole; 7. Grevlingen 2.

Det er bare konger, tårn og bønder igjen på brettet. Med så få brikker pleier man normalt å prøve å få ny dronning, men selv i sluttspill er det mulig å gå for matt.

40...♔h5

Den svarte kongen løper framover på brettet! Ser du hva svart truer? **41.♖xg7** Hvit kunne forsvart seg med å spille tårnet ned til b3.

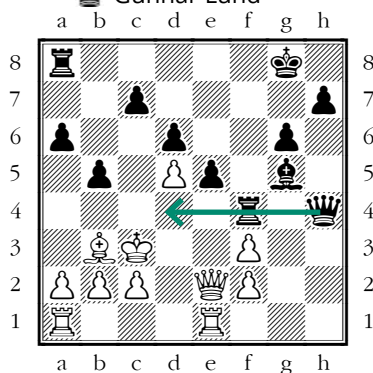
41...♖d3 matt! 0-1

I ungdomsskoleklassen er det også selvfølgelig mange gode sjakkspillere.

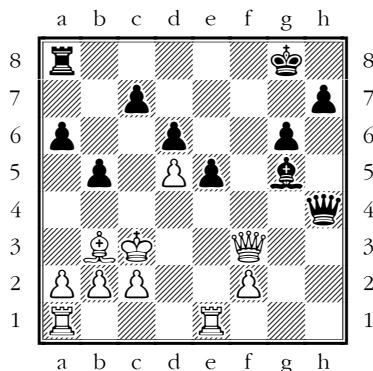
Gunnar Lund fra vinnerlaget Langnes, fikk inn en fin avslutning i andre runde.

♔ Espen Nordby

♚ Gunnar Lund

Om det svarte tårnet ikke hadde stått på f4-feltet, kunne svart satt dronningen på d4 og sagt sjakk matt. Denne tanken fikk Gunnar til å gjøre det veldig fine trekket **25...♖xf3+!** Hvit har ikke noe bedre enn å slå. **26.♚xf3**

26...♚d4 matt!

GLA'SIDENE

Hvis du klarer de to oppgavene på Gla'sidene kan du sende løsningene på e-post til forsteraden@gmail.com innen 15 juni. Da kan du vinne flotte premier! Send gjerne inn **tegninger, dikt eller vitser** også. Kanskje får du en premie!

Oppgave 1

Bland bokstavene og få et sjakkord!

G O K E N

Oppgave 2

Sjakk matt(e)

Hvor mye er verdien av

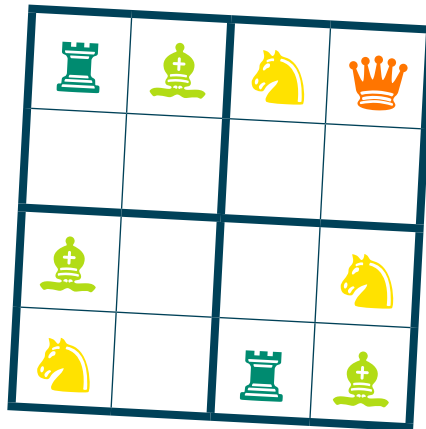
Indisk ordtak

«Sjakkspillet er en sjø der en mygg kan drikke og en elefant kan bade.»

Oppgave 3

SJAKK SUDOKU

Plasser sjakkbrikkene , , og slik at alle rader, kolonner og de avgrensede områdene inneholder disse fire brikkene. Samme brikke kan ikke dukke opp to ganger i en rad, kolonne eller i et område.

HIHI

Bestefar, blir man sliten av å spille sjakk?

HAHA

HIHI

Ja, gutten min, man blir helt matt.

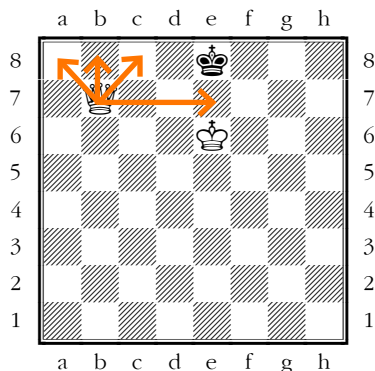
HOOO

Innsendt av Lavran Sunde (11 år) fra Hordvik

Ny dronning, takk!

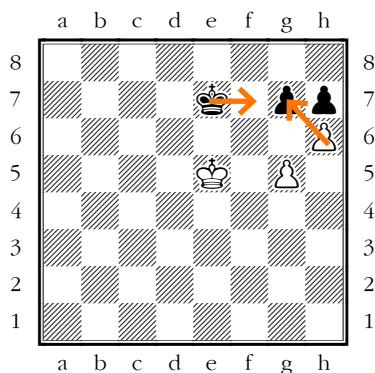
Når det er få brikker igjen på brettet kan det være vanskelig å få til et farlig kongeangrep. For å sette sjakk matt er man derfor ofte nødt til å få ny dronning.

Med en dronning på brettet er det ganske enkelt å sette sjakk matt.

Se på alle mattene hvit kan velge mellom! For å få til dette er det viktig at man husker på å få hjelp av kongen, og at man presser motstanderens konge ned til kanten av brettet.

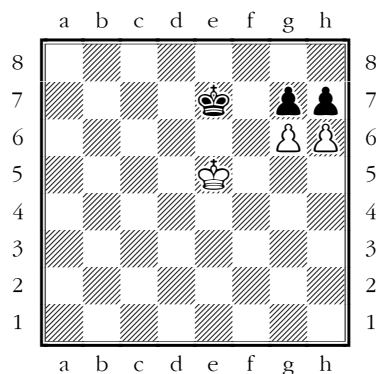
Noen ganger må man gjøre noe veldig lurt for å få en ny dronning. Kan du se hva hvit gjør i denne stillingen?

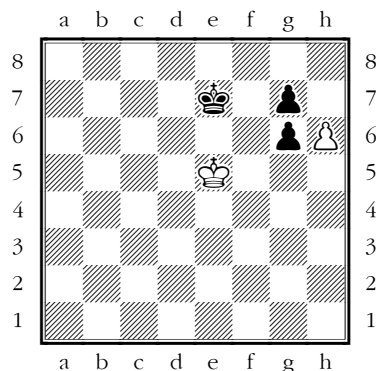
Det ser veldig fristende ut å vinne en gratis bonde ved å slå svarts g-bonde.

Problemet er at den svarte kongen rekker å ta bonden. Isteden har hvit et veldig smart trekk. Kan du se hva det er?

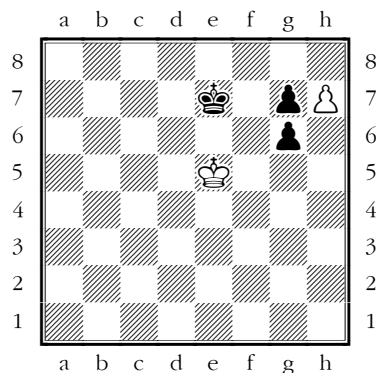
Jo, hvit spiller **1.g6!**

Uansett hva svart finner på vil en fribonde i h-linja. F.eks **1...hxg6**

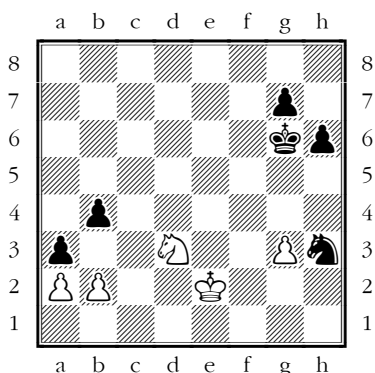
Ser du det lure trekket hvit har i denne stillingen? Jo, **2.h7!**

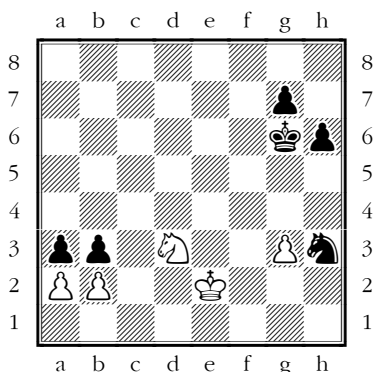
Bonden spaserer i mål og hvit får ny dronning.

En som kan slike ting er Alex Flåtrud fra Hennunmarka skole. Under Norgesmesterskapet for skolelag fikk han en ny dronning, med hjelp av trikset som vi akkurat så på. Motstanderen Hy Chang Vo fra Jong skole hang godt med, helt til de kom til denne stillingen.

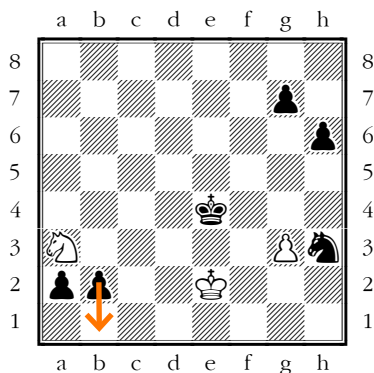
 Hy Chang Vo
 Alex Flåtrud

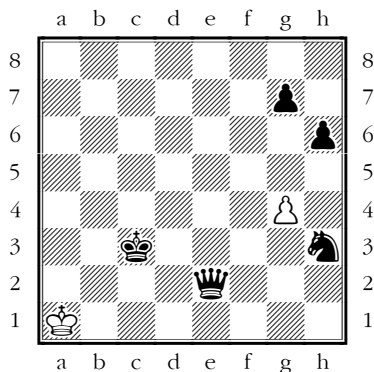
Ser du det lure trekket svart gjorde her?
36...b3!!

Uansett hva hvit gjør, tusler en a-bonde i mål. Hvit kjempet videre med trekkene.
37. ♖e5+ ♔f5 38. ♘c4 bxa2 39. ♘e3+ ♔e4 40. ♘c2 axb2 41. ♘a3

Endelig kunne svart få sin velfortjente dronning, med **41...b1♚** Det tok ikke lang tid før hvit ble satt matt. **42. ♘xb1 axb1♚ 43. ♔d2 ♚d3+ 44. ♔c1 ♚e2 45. ♔b1 ♔d3 46. ♔a1 ♔c3 47.g4**

Ser du hvordan svart setter matt i ett trekk?

47...♚b2 matt! 0-1

Det perfekte sjakkværet – sola skinner

Sjakk ute

Når det solskinn er det lurt å ta med seg et sjakkbrett ut. Jeg tipper du har en venn du kan spille mot. Hvis ikke, kan du prøve å lære noen sjakkregler. Det blir virkelig gøy når dere er mange!

Her er et par forslag til noe dere kan finne på:

Stafettsjakk

For å spille dette må man være minst fire spillere, og man deler inn i to lag. Man setter opp et sjakkbrett på et passende sted. Ved siden av brettet har man en sjakk klokke på 10 minutter hver.

De to lagene stiller opp på rekker ved siden av hverandre, omtrent 20 lange skritt unna sjakkbrettet. Man blir så enige om hvilket lag som skal spille hvit og hvilket som spiller svart.

Spillet startet ved at en spiller fra laget som fikk hvit, løper bort og gjør et trekk. Når spilleren trykker på klokka har en fra motstanderlaget lov til å løpe bort til brettet for å gjøre sitt trekk. I mellomtiden løper hvitspilleren tilbake og stiller seg bakerst i køen på sitt lag.

Slik fortsetter man helt til det ene laget

har tapt på tid, eller at det har blitt sjakk matt. Man kan selvfølgelig bli enige om remis også, hvis man har lyst på det.

Dette er kjempegøy!

Basketsjakk

Basketsjakk ligner veldig på stafettsjakk. Forskjellen er at man skal ha en bøtte eller kurv stående 2-4 skritt unna sjakkbrettet. Også her har man to lag, men det er når man skal slå brikker at moroa starter. Da skal man nemlig kaste brikken man slår oppi bøtta. Bommer du, må du løpe én strafferunde hvis du slo en bonde, tre strafferunder hvis du slo en løper eller en springer. Slo du et tårn må du løpe fem runder, mens hvis du slo en dronning må du løpe hele ni runder.

Uansett om dere spiller basketsjakk eller stafettsjakk, er det viktig at dere støtter hverandre. Man skryter av de som gjør det bra, og støtter de som ikke får det helt til.

Skinner sola? Få med deg noen venner og ta med sjakkbrettet ut!

Stafettsjakk: Heia heia, puh puh!

Det perfekte sjakkværet – regnet høljer ned

Sjakk inne

Det er koselig å sitte inne når regnet slår mot ruta. Da foreslår jeg at du finner fram sjakkbrettet!

Her er noen forslag til hva du kan finne på:

Utfordre et familiemedlem

Kanskje du har en mor, far eller søsken som spiller sjakk? Det kan jo hende at noen har lyst til å spille mot deg, og er du virkelig heldig kan du klare å ha en familieturnering. Da må du passe på at alle spiller mot alle, og jeg synes du skal gi tre poeng for seier, to for uavgjort og ett for tap. Kanskje du skal fikse en premie også?

Invitere en sjakkspillende venn på besøk

Det er helt sikkert noen andre som

kjeder seg inne i regnværet. Hvorfor ikke invitere en venn på besøk? Når dere er i gang med spillingen, er jeg sikker på at dere glemmer at det høljer ned ute.

Løse oppgaver

I dette bladet finner du flere sjakkpartier. Kanskje du skal sprøve deg på noen oppgaver ved å spille gjennom med brett og brikker? Oppgavene blir litt enklere på den måten.

Spille på internett eller på enn app

Har du ikke en motstander, finnes det mange som er klare for å spille på nettet. Kanskje det er noen der hjemme som har en sjakk på telefonen eller på datamskinen? I så fall finnes det mange fine muligheter for å spille eller trene sjakk.

Løsningene på premieoppgavene på Gløstidningens sider i forrige nummer av Førsteraden var:

1. Magnus
2. Neshorn

Den dyktige vinneren ble Knut M. Ourom (9 år, Kjelsås sjakkklubb). Han får en sjakkbok i posten.

Ekstrapremie går til Gabriela Lunde Haugsdal (10 år, Masfjorden SKU) som kan trekkene i de forskjellige åpningene. Hun får også en sjakkbok i posten.

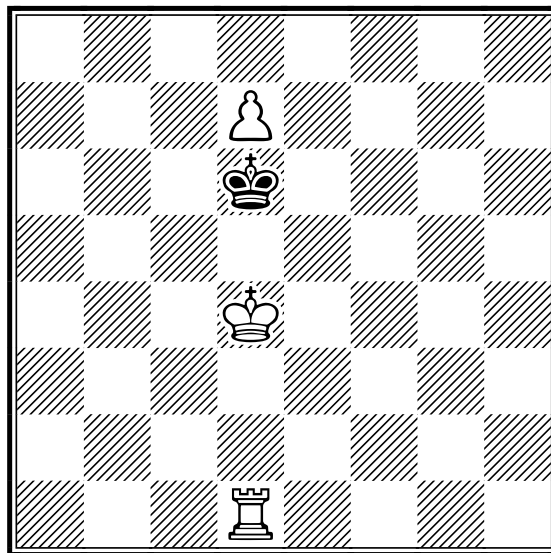
Løsningene på oppgavene (s. 7):

1. Ved å forvandle til dronning er svart sjakk matt! **1.h8♔** matt!
2. Går man inn og tar en springer blir det gaffel. Med **1.d8♘!** vinner hvit svarts dronning og vil lede med springer og bonde.
3. Eneste måte å vinne på er å forvandle til tårn. **1.f8♖!** Hadde man forvandlet til dronning ville det vært patt, mens springer eller løper ville ikke vært nok til å vinne partiet. Nå derimot skal det ikke ta lang tid før hvit vinner.
4. Raskeste vei til seier er **1.f8♘!** Om man hadde tatt dronning eller tårn ville det blitt patt. Man kunne kanskje klart å vinne ved å ta springer, men det ville blitt veldig vanskelig.

Løsninger

BONDEN SOM BLE TIL

Her gjelder det å tenke kreativt! Oppgaven lyder: Hvit trekker og setter sjakk matt i tre trekk. I denne oppgaven er det ekstra viktig å minne om at bonden kan forvandles til *hva som helst* (kanskje til og med mer enn reglene strengt tatt tilsier...). Denne oppgaven er vrrien, spør gjerne et familiemedlem om hjelp før du faller for fristelsen til å sjekke løsningen!

LØSNING: Hvit spiller 1.d8=♔! og det blir matt etter både 1...♔c6 2.♔b1! ♔d6 3.♔b6# og 1...♔e6 2.♔f1! ♔d6 3.♔f6#